

Bibliotheekbeleid 2014-2018

Gemeente Dalfsen

Bibliotheekbeleid 2014- 2018 Gemeente Dalfsen

Een bibliotheek zonder boeken is nog steeds een bibliotheek, omdat het een belangrijke openbare bron is, een neutrale publieke ruimte, waar ontmoetingen plaatsvinden en ideeën tot stand komen.
Richard Watson (2007)

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
1.1 Leeswijzer	4
2. Trends en ontwikkelingen	5
2.1 Trends 2020.....	5
2.2 Landelijk bibliotheekbeleid.....	6
2.3 Provinciaal bibliotheekbeleid - Provincie Overijssel	6
2.4 Beleid gemeente Dalfsen.....	6
2.5 Bibliotheek en Kulturhus	7
2.6 Waarde van de bibliotheekfunctie	8
3. Toekomstvisie bibliotheek 2018	9
4. Randvoorwaarden voor implementatie van toekomstvisie	10
4.1 Vestiging en spreidingsbeleid	10
4.2 Bibliotheek en het onderwijs.....	10
4.3 Bibliotheek en laaggeletterheid.....	10
4.4 Bibliotheek en kulturhusen	10
5. Prestatieafspraken	11
6. Financiën	12
7. BESLISPUNTEN	14

1. Inleiding

Het huidige bibliotheekbeleid van de gemeente Dalfsen is beschreven in de nota "Bibliotheekbeleid 2010 – 2013 "De beleefbibliotheek". De visie die is verwoord in deze beleidsnota is om de bibliotheek de spin in het culturele en sociale web te laten zijn. Deze visie is in de periode 2010 – 2013 in de praktijk gebracht door de bibliotheek als een van de belangrijkste gebruikers en partner in de kulturhus ontwikkeling mee te nemen. Deze ontwikkelingen zijn in de kernen Lemelerveld en Oudleusen al succesvol in praktijk gebracht. In Dalfsen, Nieuwleusen en Hoonhorst zijn kulturhus ontwikkelingen gestart, waarbij Kulturhus de Trefkoele in Dalfsen in vergevorderd stadium is. De kulturhus ontwikkelingen in Nieuwleusen en Hoonhorst zijn nog in voorbereiding.

Sinds de start van de laatste beleidsperiode staan de gemeentelijke uitgaven onder druk. Door de recessie volgen bezuiningsrondes elkaar in snel tempo op. Dit dwingt om scherpe keuzes te maken, waarbij het belang van de burger en leefbaarheid voorop staat. De recessie zorgt ook voor creativiteit en zicht op sterke verbindingen. Voor de gemeente Dalfsen staat voorop dat de bibliotheek een basisvoorziening is binnen de 5 kernen. Daarnaast willen wij in de periode tot en met 2018 de bibliotheek een bredere maatschappelijke functie geven door aparte prestaties te formuleren en faciliteren op het gebied van onderwijs en kulturhusen.

In deze notitie schetsen wij de toekomst wat betreft de positie en ontwikkeling van de bibliotheek. Centraal staat dat wij de bibliotheek zien als centrale partner binnen het culturele en sociale web en dat er in de 5 kernen een bibliotheekvoorziening moet blijven. De professionele organisatie en jarenlange ervaring van de medewerkers zorgt dat zij een betrouwbare en stabiele partner zijn die onmisbaar is binnen de ingezette ontwikkelingen van onder andere de kulturhusen.

In de beleidsnotitie geeft de gemeente aan welke functies belangrijk zijn voor de dienstverlening van de bibliotheek en geven we onze visie op de bibliotheekvoorziening en taken tot en met 2018.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de trends en ontwikkelingen op verschillende niveaus uiteengezet. Van algemene ontwikkelingen in onze maatschappij, naar landelijk, provinciaal en gemeentelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt een terugblik gegeven op het huidige bibliotheekbeleid.

Hoofdstuk 3 geeft de toekomstvisie van de gemeente Dalfsen weer op de bibliotheek voor de periode 2014 tot en met 2018.

Hoofdstuk 4 geeft aan welke vragen de gemeente heeft voor de bibliotheek en haar dienstverlening. In hoofdstuk 5 worden deze vragen omgezet in prestatieafspraken voor de periode 2014-2018. Hoofdstuk 6 vergezelt de vragen en prestaties van de financiële kaders.

2. Trends en ontwikkelingen

Richard Watson, auteur van o.a. het boek *Future Files* maakte in 2007 voor zijn blog over trends de Extinction Timeline, een overzicht van zaken die in de periode 1950 - 2050 zijn verdwenen of nog zullen verdwijnen. Watson bepaalde de sterfdatum van bibliotheken op 2019, een voorspelling die vervolgens in vrijwel elke presentatie over de toekomst van de bibliotheek opdook en bijna als waarheid geaccepteerd leek te worden. Watson kwam alleen terug op zijn uitspraak. Hij schrijft dat hij de bibliotheek teveel vereenzelvigd heeft met het uitlenen van boeken, terwijl niet de boeken, maar de mensen het belangrijkste zijn in een bibliotheek. '*We should accept that a library without books would still be a library because it would continue to be an important community resource – a neutral public space – where serendipitous encounters with people and ideas take place*'.

Watson baseerde zich niet op feiten, maar ging uit van zijn eigen *mindset*, zijn visie op wat een bibliotheek nu is. En in die visie is de bibliotheek een plaats waar je boeken leent.

Later erkent Watson dat openbare bibliotheken een belangrijke rol vervullen in de lokale gemeenschap. Het zijn ontmoetingsplaatsen waar individuen uit alle geledingen van de samenleving zich lid van de gemeenschap kunnen voelen; een plaats waar mensen en ideeën samenkomen, waar kennis en inzichten worden gedeeld. Zijn conclusie is zelfs dat bibliotheken, mochten ze ophouden te bestaan, opnieuw moeten worden uitgevonden.

2.1 Trends 2020

Demografische ontwikkelingen

- *Vergrijzing* - De senioren van de toekomst zijn vitaal en op allerlei terreinen actief. Ze weten wat ze willen en zijn in verhouding tot 20 jaar geleden een stuk vermogender.
- *Krimp* - De komende vijftien jaar krijgt naar verwachting 60 procent van alle Nederlandse gemeenten te maken met krimp. De hardste klappen vallen in de kleinste gemeenten, met minder dan 50.000 inwoners. De bevolkingsdaling gaat in veel gemeenten gepaard met vergrijzing en ontgroening: het aantal ouderen neemt toe, het aantal jongeren daalt. Bevolkingskrimp heeft consequenties voor het voorzieningenniveau. Scholen lopen leeg, winkels en bedrijven trekken weg.

Economische ontwikkelingen

- *Consumentengedrag* - De klant is niet langer een passieve consument. De moderne consument is zelfbewust, kiest uit het aanbod van datgene wat het beste bij hem of haar past en deelt zijn ervaringen steeds meer met andere consumenten. Sociale netwerken spelen daarbij een belangrijke rol. Maatwerk en gemak worden steeds belangrijker.
- *Subsidie onder druk* - door de economische crisis vallen de belastinginkomsten bij overheden tegen. Daarnaast is er minder ruimte in budgetten, waardoor onder andere gemeenten voor de opdracht staan een nieuw evenwicht te vinden tussen inkomsten en uitgaven.

Sociale ontwikkelingen

- *Individualisering* - In onze samenleving zien we een doorgaand proces van individualisering. Als reactie daarop groeit de behoefte aan sociale samenhang, aan plaatsen en momenten voor ontmoeting.
- *Laaggelettertheid* - Nederland kent anderhalf miljoen laaggeletterden boven de 16 jaar, van wie tweederde autochtoon is. Het ontbreken van taal- en mediavaardigheden voor een nieuwe tweedeling in de maatschappij: de *connected* en de *not-connected*. Wie geen gebruik maakt van moderne media en niet participeert in virtuele netwerken raakt letterlijk losgekoppeld van de maatschappij.

2.2 Landelijk bibliotheekbeleid

Voor de bibliotheekbranche is de Agenda van de Toekomst het leidend kader. De thema's van de agenda zijn: de Digitale bibliotheek, de Collectie Nederland, Mediawijsheid en Lezen en leesbevordering. Begin 2010 heeft er op het landelijk toneel een transformatie plaats gevonden. Onderdeel van die transformatie is de splitsing van de vereniging Openbare bibliotheken (VOB) in een branchevereniging en sectorinstituut (SIOB). De nieuwe VOB en SIOB zijn samen verantwoordelijk voor Bibliotheek.nl, de stichting die werkt aan de realisatie van de Digitale bibliotheek. Door Bibliotheek.nl worden digitale producten en diensten ontwikkeld die de komende jaren aangeboden worden aan lokale bibliotheken. De ontwikkeling is vooral gericht op het digitaal beter vindbaar maken en beschikbaar stellen van de fysieke collecties van bibliotheken.

2.3 Provinciaal bibliotheekbeleid - Provincie Overijssel

De provincie Overijssel heeft een wettelijke taak in het kader van de Wet op het Specifieke Cultuurbeleid. Zij maakt hierover prestatieafspraken met de Overijsselse Bibliotheekdienst (OBD vanaf 1 juni 2013 Rijnbrinkgroep).

De Overijsselse bibliotheken zijn georganiseerd in het Netwerk van Overijsselse Bibliotheken met als uitvoeringsorganisatie de Overijsselse Bibliotheekdienst (OBD). Het Netwerk heeft haar Meerjaren strategie voor 2013 – 2016 uitgezet en vormt daarmee de basis voor de meerjaren strategie en het meerjarenbeleid van de lokale bibliotheken.

Het cultuurbeleid voor de periode van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2016 staat in de Cultuurnota 2013-2016 "De Kracht van Cultuur". Deze nota is op 12 juli 2012 door Provinciale Staten vastgesteld. De provincie heeft, in het kader van de Wet op het Specifieke Cultuurbeleid, een wettelijke taak op het gebied van bibliotheken: in stand houden van de steunfunctie bibliotheken. De verwachting is dat bij de actualisatie van deze wet de verantwoordelijkheid voor de Provinciale Service Organisatie en de instandhouding van een provinciaal netwerk gehandhaafd blijven. De provincie maakt prestatie afspraken met de Overijsselse Bibliotheek Dienst (OBD) over haar bijdrage hieraan. Het nieuwe wettelijke kader kan eventueel aanleiding zijn om deze afspraken aan te passen.

2.4 Beleid gemeente Dalfsen

Het te voeren beleid dat de gemeente voor ogen staat is al in een aantal documenten vastgelegd. Het gaat om een aantal denklijnen. Het bibliotheekbeleid is een uitwerking van deze denklijnen.

2.4.1 Bij Uitstek Dalfsen – Visie 2020

In onze strategische visie 2020 – "Bij uitstek Dalfsen" wordt de toekomst van de gemeente geschetst. Een aantrekkelijke woonplaats waar mensen zich verantwoordelijk voelen voor hun medemens en hun omgeving. Een plek waar bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en de gemeente samen de schouders eronder zetten. Een plek, gelegen in het prachtige Vechtdal, met zijn unieke omgeving en uitstraling.

Een combinatie van de sociale waarden van een typische plattelandsgemeente: veilig en sociaal betrokken en de karakteristiek ruimtelijk-economische kwaliteiten: prachtig gelegen, weg van de drukte, maar toch goed bereikbaar. We streven ernaar om ons in de top van ranglijsten te handhaven als het gaat om woonkwaliteiten. Belangrijke graadmeters zijn veiligheid, saamhorigheid en sociale participatie. Er is voor iedereen volop ruimte om mee te doen, zeker voor groepen die wat extra steun kunnen gebruiken. Ook willen we onderscheidend zijn in woonvormen met aansprekende architectuur voor alle doelgroepen. Dat vraagt voor de komende jaren om een aanscherping van de bestaande koers. Zo ontstaat die plek waarvan er maar één is, Bij Uitstek Dalfsen.

2.4.2. WMO beleidskader 2013 – 2016 "Met elkaar, voor elkaar"

Dalfsen is een vitale gemeente. Burgers, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties in de kernen en in het buitengebied dragen samen met de gemeente de verantwoordelijkheid voor de sociaal krachtige samenleving die Dalfsen kenmerkt. Eigen kracht en mogelijkheden zijn leidend. Meedoen in de samenleving is uitgangspunt.

Voor de gemeente Dalfsen is de menselijk maat belangrijk. Dalfsen krijgt in de komende jaren te

maken met een dubbele ontgroening. Het aantal kinderen neemt af en het aantal ouderen neemt toe. Dat heeft gevolgen hebben voor het voorzieningenniveau in de gemeente. In de komende Wmo-beleidsperiode worden die gevolgen in kaart gebracht.

2.4.3. Bibliotheekbeleid gemeente Dalfsen 2010 – 2013

In april 2009 verscheen de gemeentelijke nota Bibliotheekbeleid 2010-2013 'de beleefbibliotheek'. Deze nota geeft aan dat de leefbaarheid in de kernen speerpunt is van gemeentelijk beleid en dat deze leefbaarheid in belangrijke mate wordt bepaald door de aanwezigheid van voorzieningen. De bibliotheek in de kern behoort tot een van de basis voorzieningen.

De gemeente vindt het belangrijk dat er bibliotheekvoorzieningen in de vijf kernen binnen de gemeente Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Hoonhorst en Oudleusen gehandhaafd blijven. Daarbij is de voorkeur uitgesproken dat de bibliotheek gebruiker wordt in een Kulturhus. De gemeente vindt de participatie van de bibliotheek hierin essentieel.

De openbare bibliotheek binnen de gemeente is een basisvoorziening. De bibliotheek is een spin in het culturele en sociale web en een belangrijk instrument voor het gemeentelijk beleid. Voor de instandhouding verleent de gemeente subsidies binnen de daarvoor door de gemeenteraad beschikbaar gestelde financiële kaders. In iedere kern is een bibliotheekvoorziening aanwezig, bij voorkeur binnen het kulturhusconcept. Een nader uitgangspunt is dat de jeugd t/m 17 jaar gratis gebruik blijft maken van de dienstverlening en dat andere doelgroepen betalen een, relatief gezien, lage contributie. Sommige aanvullende functies zullen niet of niet geheel worden gesubsidieerd, waardoor – mogelijk – naast de contributie extra kosten bij het afnemen van producten in rekening worden gebracht.

De bibliotheek levert kernprestaties op onderstaande functies;

- Kennis en informatie
- Lezen en literatuur
- Ontwikkeling en educatie
- Kunst en cultuur
- Ontmoeting en debat

De speerpunten in het huidige beleid zijn;

- Instandhouding van 5 vestigingen
- Openingsuren van de vestingen
- Personeel, ondernemings- en werkplan
- Doelgroepenbeleid
- Deelname in Kulturhus-ontwikkelingen

2.5 Bibliotheek en Kulturhus

Een kulturhus brengt mensen samen en kan tot betere dienstverlening leiden. Samenwonen brengt voordelen met zich mee. Een "stand alone" bibliotheek vraagt bijvoorbeeld meer personeelsinzet bij ruime openingstijden dan de huisvesting van de bibliotheek in een gebouw waarvan meer instellingen gebruik maken. De voordelen van één gebouw beperken zich niet tot efficiency. De instellingen kunnen elkaar inspireren en samen nieuwe wegen inslaan om aan toekomstige eisen te voldoen. Bezoekers krijgen in het cultuurgebouw, kulturhus een 'one-stop'-aanbod van voorzieningen met ruimere openingstijden en meer mogelijkheden. Dat is een meerwaarde, die verrijkend werkt en op ideeën brengt. Ook worden er nieuwe combinaties gemaakt (cultureel café, cursusruimte, uitvoeringsruimte), en andere functies in de bibliotheek ondergebracht zoals ruimte voor mensen die op zoek zijn naar een werkplek.

2.6 Waarde van de bibliotheekfunctie

De bibliotheek levert maatschappelijke waarde en klantwaarde. De bibliotheek is een maatschappelijke onderneming, grotendeels bekostigd uit publieke middelen. Deze bekostiging vindt zijn grond in de maatschappelijke waarde. Deze maatschappelijke waarde wordt omschreven als het bevorderen van het vrije verkeer van informatie, het scheppen van voorwaarden voor een leven-lang-leren, de culturele ontwikkeling van individuen en maatschappelijke groeperingen, of de ondersteuning van burgers bij hun persoonlijke ontwikkeling

Volgens de richtlijn voor basisbibliotheken wordt een basisbibliotheek als volgt gedefinieerd: 'Een basisbibliotheek is een zelfstandige organisatie met één of meer vestigingen die in één of meer gemeenten een bibliotheek voorziening aanbiedt'. De basisbibliotheek is verantwoordelijk voor de uitvoering van de vijf, in de richtlijn vastgelegde, kernfuncties (de informatieve, culturele, educatieve, maatschappelijk en de lees- en literaire functie). Daarnaast zal zij voor haar opdrachtgevers (gemeenten, provincie, derden) nog andere betekenisvolle taken uitvoeren op basis van gezamenlijk overeengekomen speerpunten.

3. Toekomstvisie bibliotheek 2018

In 2018 heeft de gemeente Dalfsen een bibliotheekvoorziening die per kern op maat ontwikkeld is, waarbij ambitie, wensen gebruikers en budget leidende kaders zijn.

De bibliotheek heeft, bij voorkeur, haar basis binnen de kulturhusen en op de scholen binnen de gemeente, waarbij de bibliotheek zich niet enkel kenmerkt door boeken en media, maar ook lezingen, culturele activiteiten en projecten coördineert en initieert met relevante partners uit het veld vanuit de kulturhusen.

Met de scholen zijn bovenschoolse afspraken gemaakt over de rol van de bibliotheek op school en binnen het buitenschoolse programma. Het programma "Bibliotheek op School" kan als inspiratie dienen. De vragen van de scholen en de behoeften van leerlingen zijn het uitgangspunt. Doel is om de relatie tussen de scholen en bibliotheek in de gemeente te versterken en de leerlingen op jonge leeftijd vertrouwd te maken met de bibliotheek en haar mogelijkheden. De ontwikkelingen op het gebied van cultuureducatie worden hier zo mogelijk aan gekoppeld. De bibliotheek is hiermee een belangrijke partner binnen de ontwikkelingen rondom brede school.

De gemeente Dalfsen wil zoveel mogelijk inwoners toegang bieden tot de bibliotheek, daarom is de ambitie geformuleerd om in elke kern een bibliotheekvoorziening te behouden. De bibliotheek wordt gezien als belangrijke partner in de kulturhus ontwikkelingen en als factor binnen de leefbaarheid. Voor de jeugd tot en met 17 jaar is het lidmaatschap van de bibliotheek gratis, omdat de gemeente het belangrijk vindt om kinderen en jongeren op jonge leeftijd vertrouwd te maken met de bibliotheek functie. Het is vanuit financieel oogpunt niet realistisch om in elke dorpskern een uitgebreid voorzieningenniveau te creëren, daarom onze ambitie om per kern een voorziening op maat te ontwikkelen.

Binnen de kulturhusen is er een beperkte fysieke media collectie aanwezig, maar kunnen leden via aanwezige computers, de gewenste producten bestellen. Per kulturhus wordt de collectie aangepast aan de vraag en behoefte. De ontmoetingsfunctie is een belangrijk speerpunt, en dat is terug te zien in het gebouw.

Door de demografische ontwikkelingen krijgt de gemeente Dalfsen vanaf 2020 te maken met een grote groep senioren. Een belangrijke doelgroep, ook voor de bibliotheek. Op het gebied van organisatie activiteiten, cursussen (sport, cultuur), culturele activiteiten. Samenwerking met ouderenorganisaties en verzorgingstehuizen is hierbij belangrijk.

Daarnaast is laaggeletterdheid een belangrijk aandachtspunt. Het ontbreken van taal- en mediavaardigheden voor een nieuwe tweedeling in de maatschappij: de *connected* en de *not-connected*. Geschat wordt dat er in Dalfsen zo'n 2500 tot 3000 mensen laaggeletterd zijn. Vanuit de intentieverklaring bestrijding laaggeletterdheid speelt de bibliotheek een centrale rol in het bijscholen van deze doelgroep.

De gemeente Dalfsen heeft in 2018 een bibliotheekvoorziening waar ontmoeting, verkrijgen van informatie en het ontwikkelen van talenten centraal staat. De voorziening is bij voorkeur gehuisvest in een kulturhus. Een laagdrempelige voorziening op maat voor alle inwoners van de gemeente Dalfsen.

4. Randvoorwaarden voor implementatie van toekomstvisie

4.1 Vestiging en spreidingsbeleid

Dorpsbibliotheek in Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld

Binnen de kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld wordt gekozen voor de zogenaamde dorpsbibliotheek. Een bibliotheekvoorziening voorzien van de bibliotheekformule waarin de inrichting, presentatie, collectie, website en organisatieontwikkeling van de bibliotheken een geheel vormen. De bibliotheek zet de klant centraal en werkt vraaggericht. Dit gebeurt met een aantrekkelijke inrichting op basis van bibliotheekformule, een uitdagende presentatie van materialen en een collectie die aansluit bij de wensen van de belangrijkste klantgroepen. Voor de gemeente Dalfsen zijn kinderen, jongeren en jonge gezinnen de belangrijke klantgroepen. De vestigingen Dalfsen en Lemelerveld zijn gesitueerd in een kulturhus, waardoor ruime openingstijden mogelijk zijn. In Nieuwleusen wordt onderzocht of de bibliotheek onderdeel kan zijn van Kulturhus De Schakel.

Bibliotheekvoorziening in Oudleusen en Hoonhorst

Binnen de kernen Oudleusen en Hoonhorst is een bibliotheekvoorziening belangrijk. De bibliotheek is partner binnen de kulturhus ontwikkelingen en een belangrijke voorziening binnen deze kernen. Het is niet haalbaar om in deze kernen een volledige bibliotheekvoorziening te behouden zoals in Dalfsen, Lemelerveld en Nieuwleusen.

Voor Oudleusen willen wij, waar mogelijk, de huidige voorziening behouden. Voor Hoonhorst kiezen wij voor een bibliotheekvoorziening passend bij de kern. Een minimale bibliotheekvoorziening waar de klant boeken kan halen en terugbrengen. In het kulturhus kan deze voorziening vergezeld gaan van een leestafel en een snuffelcollectie boeken.

4.2 Bibliotheek en het onderwijs

Kinderen en jongeren zijn belangrijke doelgroepen binnen het bibliotheekbeleid. De gemeente wil deze groepen actief in aanraking brengen met de bibliotheek als voorziening. Zowel ter bevordering van het lezen en taal, maar ook de andere functies van de bibliotheek spelen hierbij een belangrijke rol.

Via programma's als Biebwijs en Bibliotheek op School gaat de bibliotheek een partnerschap aan met de basisscholen binnen de gemeente Dalfsen. Uitgangspunt is om de relatie scholen en bibliotheek te verstevigen. De gemeente vindt het belangrijk om inhoudelijk en financieel commitment te verkrijgen van de basisscholen. De gemeente is bereid te investeren in deze projecten, maar wil in 2018 zien welke opbrengsten hier tegenover staan.

Het voortgezet onderwijs, Agnieten College, werkt op dit moment al met het project Biebsearch. De bibliotheek zet deze samenwerking voort in de periode 2014 – 2018.

4.3 Bibliotheek en laaggeletterdheid

De gemeente Dalfsen heeft te maken met een vrij hoog percentage laaggeletterden. Iemand die laaggeletterd is kan zich niet goed redden in de maatschappij. Bijvoorbeeld het lezen van een bijsluiter of een krant is een groot probleem. De bibliotheek is specialist in het voorkomen van laaggeletterdheid. Daarom wil de gemeente dat de bibliotheek hier een belangrijke rol in krijgt in samenwerking met Landstede en Deltion.

4.4 Bibliotheek en kulturhusen

De gemeente ziet de bibliotheek als belangrijke partner binnen de kulturhusconcepten. De meerwaarde van de kulturhusen komt tot stand wanneer de verschillende bewoners/partijen de samenwerking zoeken. Waar kunnen zij elkaar aanvullen, waar leidt samenwerking tot meerwaarde? De bibliotheek krijgt de opdracht om binnen de kulturhusen dit proces op gang te brengen en hier een leidende rol in te spelen in afstemming met de overige partijen en binnen de bestaande structuren.

5. Prestatieafspraken

Voor het bereiken van de visie levert de bibliotheek de volgende prestaties:

Vestiging en spreidingsbeleid

Prestaties
Alle inwoners van Dalfsen hebben toegang tot een bibliotheekvoorziening.
Er zijn 5 bibliotheekvoorzieningen binnen de gemeente Dalfsen, bij voorkeur binnen een kulturhus.
De bibliotheken die gevestigd zijn in een kulturhus zijn minimaal 30 uur per week toegankelijk voor publiek.
De stand alone bibliotheek in Nieuwleusen is minimaal 23 uren toegankelijk voor publiek.
De bibliotheken werken waar mogelijk vanuit de bibliotheekformule.
De bibliotheek zorgt ervoor dat het aantal vrijwilligers in de periode 2014-2018 tenminste met 10% stijgt. Het aantal vrijwilligers in 2013 is het uitgangspunt.

Schatkamer

Prestaties
De collectie van de bibliotheek sluit aan bij de klantgroepen. Vanuit de gemeente is de belangrijkste doelgroep kinderen, jongeren en jonge gezinnen.
Een bibliotheekabonnement binnen de gemeente Dalfsen is gratis voor leden tot en met 17 jaar.
De bibliotheekcollectie wordt (verder) aangepast aan de uitgangspunten van de bibliotheekformule.
De digitale collectie wordt waar mogelijk verder uitgebouwd met e-books, digitale muziek en film, alsmede digitale informatiebronnen.
De bibliotheek behoudt minimaal het huidige (2013) aantal betalende abonnementshouders.

Onderwijs

Prestaties
De bibliotheek ontwikkelt een aparte productbegroting en activiteitenplan voor haar dienstverlening aan het onderwijs, passend binnen de voorgestelde doelen en financiële middelen.
De bibliotheek werkt samen met alle 18 scholen binnen de gemeente Dalfsen en maakt hierover afspraken met de scholen. De samenwerking bestaat uit zowel inhoudelijk als financieel commitment van beide partijen.
De bibliotheek verkent verdere samenwerking met minimaal 6 scholen binnen de periode 2014 – 2018 en maakt hieronder inhoudelijke en financiële afspraken.
De bibliotheek werkt samen met het voortgezet onderwijs binnen het project Biebsearch

Laaggeletterdheid

Prestaties
De bibliotheek ontwikkelt een apart activiteitenplan voor haar activiteiten binnen de aanpak en preventie van laaggeletterdheid.
De bibliotheek is actief lid van de uitvoeringsgroep laaggeletterdheid en voert jaarlijks, in samenwerking met de andere partners, activiteiten uit.

Ontmoetingsplaats

Prestaties
De bibliotheek heeft een leidende rol in de ontwikkeling van de activiteiten en de vorming van het Kulturhus De Trefkoele in Dalfsen.
De bibliotheek stemt af met stichting de Trefkoele over hoe zij concreet invulling kan geven aan deze rol.
De taak van de bibliotheek in Dalfsen wordt, waar mogelijk, ook in andere kulturhusen toegepast.

6. Financiën

In de periode 2010-2013 in de bibliotheeknotitie "De beleefbibliotheek" werd de jaarlijkse budgetsubsidie voor de bibliotheek opgebouwd uit een tegemoetkoming salariskosten en overige kosten. Daarnaast was er een budget vanuit de landelijke regeling vernieuwingsgelden bibliotheken met als doel om de bibliotheken een omslag te laten maken van traditionele bibliotheek naar bibliotheek van de toekomst. Voor de bibliotheek in de gemeente Dalfsen ging dat om een bedrag van +- € 30.000 per jaar. Voor de omzetting van de collectie naar het winkelconcept was nog eens € 8.000 per jaar beschikbaar in de periode 2010-2013.

Bibliotheeknotitie 2014 - 2018

In de nieuwe beleidsperiode kiezen we ervoor om de verschillende onderdelen en taken van de bibliotheek uit elkaar te halen en als aparte onderdelen te zien. De structurele budgetsubsidie is voor de taak om de huidige 5 vestigingen in Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Oudleusen en Hoonhorst open te houden voor de inwoners van de kernen. Deze subsidie is uitsluitend voor de exploitatie gebouw, noodzakelijk personeel en de collectie. Wij stellen deze bijdrage vast op € 475.000 per jaar tot en met 2018. Om de bibliotheek de mogelijkheid te geven toe te groeien naar deze situatie willen we afspreken dat jaarlijks de budgetsubsidie aangevuld kan worden met middelen uit eigen reserve als onderdeel van de gestelde doelstelling rondom inzet eigen reserves¹.

Naast de budgetsubsidie stellen we voor om de bibliotheek in de periode 2014-2018 s een incidentele bijdrage te geven van € 50.000 per jaar voor de doelstellingen op het gebied van onderwijs en kulturhusen. Hiermee willen we stimuleren dat de bibliotheek een bredere maatschappelijke functie krijgt. Wij stellen voor dat de bibliotheek deze incidentele bijdrage jaarlijks waar nodig aanvult met een bedrag vanuit haar eigen reserves in aansluiting bij de gestelde doelstelling rondom inzet eigen reserves.

Voorgestelde subsidie bibliotheek Dalfsen / Nieuwleusen	
€ 475.000	Structurele bijdrage per jaar voor 5 vestigingen
€ 50.000	Incidenteel per jaar voor onderwijs en kulturhus prestatie

Het bedrag voor het bibliotheekbeleid is gebaseerd op de landelijke norm die is vastgesteld in de bibliotheekcharter 2010-2012. Voor gemeenten tot 30.000 inwoners is de normsubsidie per inwoner voor de bibliotheek exclusief huisvestingslast € 13,42 (2013). Wij stellen voor om de subsidie iets hoger vast te stellen per jaar, zodat de bibliotheek toe kan groeien naar haar nieuwe situatie. Daarnaast moet vermeld worden dat wanneer er wijzigingen plaatsvinden in het beleid er opnieuw met de bibliotheek gesproken moet worden over de budgetsubsidie. Eventuele toekomstige bezuinigingen zullen voor de bibliotheek moeten leiden tot aanpassing van de prestatieafspraken.

Reserve positie

De bibliotheek Dalfsen/Nieuwleusen heeft in de afgelopen beleidsperiodes een goed financieel beleid gevoerd. Er zijn scherpe keuzes gemaakt, waardoor er verantwoord is omgegaan met gemeenschapsgeld en er vrij forse reserves opgebouwd konden worden. Daarnaast waren er ontwikkelingen rondom de huisvesting in Dalfsen en in de nabije toekomst Hoonhorst.

¹ Zie reserve positie blz. 12

Bibliotheekbeleid 2014- 2018 Gemeente Dalfsen

Voor de periode 2014-2018 wil de gemeente Dalfsen toewerken naar een gezonde reservepositie voor de bibliotheek. Reserves in een bedrijf zijn een garantie voor continuïteit. Bij de bibliotheek gaat dit argument niet op als organisatie die afhankelijk is van gemeentelijke gelden. Wij willen toegroeien naar een situatie waarin we uitgaan van een reservepositie van ongeveer 10% van de totale jaarlijkse omzet en daarnaast 10% aan reserveringen voor bijvoorbeeld automatisering. Dit is ons inziens een gezonde reserve positie voor de bibliotheek waarin ruimte is om kleine problemen op te vangen.

Naast deze reserve en reservering wordt er een speciale reservering gedaan om voor te sorteren op de ontwikkelingen rondom de kulturhusen Hoonhorst en Nieuwleusen.

Wij stellen voor om jaarlijks 20% van de eigen reserves van de bibliotheek in te zetten voor het bibliotheekbeleid, zodat in 2018 er een gezonde reservepositie is bereikt. De bibliotheek zet jaarlijks € 87.653 aanvullend op de subsidie in voor het bibliotheekbeleid.

Voorstel inzet reserves

	2013 (huidige positie)	2018 (nieuw beleid)
Egalisatie reserve ²	€ 7.115	€ 100.000
Automatiseringsreserve	€ 186.255	€ 100.000
Vaste activa reserve	€ 81.154	€ 0
Reserve herinrichting	€ 65.057	€ 0
Reserve onderhoud	€ 198.684	€ 30.000
<i>Overige inkomsten</i>		
Recht van Opstal	€ 250.000	
Verkoop gebouw Hoonhorst	€ 75.000	
Reservering Hoonhorst		€ 75.000
Reservering Nieuwleusen		€ 120.000
Jaarlijkse aanvulling financiering bibliotheek		€ 87.653,- (totaal € 438.265)
Totaal tegoed reserve	€ 863.265	

² Egalisatie reserve = +- 10% van totale begroting

7. Beslispunten

1. De bibliotheeknotitie 2014-2018 voor kennisgeving aan te nemen.
2. Het benodigde bedrag van € 475.000 per jaar voor het te voeren bibliotheekbeleid beschikbaar te stellen in de periode 2014 tot en met 2018.
3. Een incidentele bijdrage van € 50.000 per jaar voor de periode 2014 tot en met 2018 beschikbaar te stellen voor de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en kulturhusen.
4. In te stemmen met de visie op de reserves van de bibliotheek.
5. In te stemmen met de voorgestelde bestemming van de reserves van de bibliotheek Dalfsen/Nieuwleusen.